

СТАНОВИЩЕ

От доц. д-р Мария Иванова Димитрова, д.м, УМБАЛСМ „Н.И.Пирогов“

Относно дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“,
разработен от д-р Паола Николай Куличева

Тема: Предиктивни фактори за смъртен изход при пациенти с исхемичен мозъчен инсулт в млада и средна възраст

Област на висше образование: „Здравеопазване и спорт“

Професионално направление: 7.1 Медицина

Докторска програма: „нервни болести“

Шифър на специалността: 03.01.19

Научен ръководител: доц. д-р Дарина Кирилова Георгиева-Христова, дм

Кратки биографични данни за кандидата

Д-р Паола Николай Куличева е родена през 1993 година. Завършва 23 СОУ „Фредерик Жолио Кюри“, след което завършва специалност медицина в Медицински университет-Варна през 2017 година. Придобива специалност по нервни болести след специализация в УМБАЛ „Света Марина“ Варна. През 2023 година придобива сертификат за високоспециализирана дейност в неврологията „Ултразвукова диагностика на нервната система“. Владее английски и френски език.

От представените изискуеми и задължителни документи е видно, че процедурата по зачисляване, полагане на изпит за докторантски минимум, отчисляване и насрочване на публична защита отговаря на законовите разпоредби и правилника за Развитие на академичния състав на МУ-Варна.

Д-р Паола Николай Куличева е зачислена със Заповед за зачисляване № Р-109-479 от 4.11.2020 година от проф. Д-р Валентин Игнатов, Ректор на Медицински университет „Проф. Д-р Параскев Стоянов“- Варна.

Със заповед № Р-109-476 от 20.11.2025г. на проф. д-р Димитър Райков-Ректор на МУ-Варна на основание чл.24, ал.6 и чл.30, ал.3 от ППЗРАСРБ и чл.68, ал.1 от Правилника на МУ-Варна д-р Паола Куличева се отчислява с право на защита и се определя състава на научното жури, в което съм определена като външен член с изготвяне на становище.

Характеристика и оценка на дисертационния труд

Описателна характеристика Представеният дисертационен труд „Предиктивни фактори за смъртен изход при пациенти с исхемичен мозъчен инсулт в млада и средна възраст“ от д-р Паола

Николай Куличева съдържа 178 страници и е онагледен с 46 фигури, 41 таблици, две приложения. Цитирани са 259 източници, като 6 източника са на кирилица, голяма част от заглавията са от последните 5 години. Изложението е написано в научен стил, поднесено е издържано и стегнато. Дисертационният труд е правилно структуриран, съдържа всички основни части за представяне на дисертационен труд: въведение, литературен обзор, цел и задачи, материал и методи, резултати и обсъждане, обобщение и изводи, приноси, библиография и приложения.

Актуалност на тематиката

Темата за исхемичния инсулт е изключително актуална и постоянно развиваща се в медицината, тъй като остава водеща причина за инвалидизация и смъртност. Исхемичният инсулт е най-често срещаният вид инсулт, засягащ милиони хора по света, което го прави глобален здравен приоритет. За съжаление, тенденцията е за нарастваща честота на мозъчно-съдовите инциденти в млада възраст. Това създава необходимост от изследователски интерес точно към тази група пациенти с цел идентифициране на рискови фактори и прогностични фактори за изхода от заболяването.

Въведението на дисертационния труд добре обосновава актуалността на проблема. **Литературният обзор** е задълбочен, добре структуриран, отразява познаването на тематиката от докторантката. Отдадено е значимото място на българските автори при разработване на тематиката, подробно са разгледани и световните проучвания в областта. Представени са подробно рисковите фактори за исхемичен инсулт при пациенти в млада и средна възраст и тяхната роля за смъртен изход при тази популация. След всеки раздел е направен анализ на литературните данни и извеждане на дискусиятабилните въпроси. От литературния обзор става категорично ясна актуалността на дисертационния труд. Въз основа на изведените обобщения от литературния обзор докторантката дефинира ясна **цел** и си поставя осем **задачи** за изпълнението и. **Дизайнът** на проучването е описан добре с подробно разглеждане на клиничния **материал**, дефинирани са включващите и изключващите критерии. Научното изследване е одобрено от Комисията по етика на научните изследвания на МУ-Варна. В текста фигурира детайлно описание на използваните **методи**: клинични, лабораторни, определяне на рискови фактори, невроизобразяващи, използвани оценъчни скали и методологията на статистическата обработка. Използваните методи са адекватни на поставените цел и задачи. Статистическият анализ се отличава с прилагането на широк набор от модерни статистически методи за обработка на данните от направените изследвания, които осигуряват необходимата достоверност. В раздел **Собствени резултати** са представени всички анализи на обследвания материал. Диаграмите и фигурите са правилно структурирани и ясни. Направена е интерпретация и обсъждане на получените резултати в светлината на идентифициране на прогностични фактори за смъртност при млади пациенти с исхемичен инсулт. В **обсъждането** умело са съпоставени получените резултати с данните на чужди и наши автори. Приложените методи за обработка и представяне на резултатите демонстрират ясно постигнатото от докторантката. **Изводите** напълно точно и обобщено отразяват получените данни и са добре формулирани. Изведени са 6 извода, от които в първия се

извеждат предикторите с най-голяма тежест. Основният извод е, че ниското систолно артериално налягане (≤ 120 mmHg), тежестта на неврологичния дефицит (NIHSS > 15 точки) и хроничната левостранна сърдечна недостатъчност са най-мощните и независими предиктори за смъртен изход при млади пациенти с исхемичен инсулт.

Приноси на дисертационния труд

Приносите на дисертационния труд са изведени в две групи: с оригинален и с потвърдителен характер. Приносите с оригинален характер са четири: 1. Представя се специфичен анализ на млада и средна възрастова кохорта, като трудът представя подробен описателен и сравнителен анализ на демографските, клиничните и образните характеристики на пациентите до 59-годишна възраст. Анализът позволява по-точното идентифициране на фактори, специфични за тази група, което има ключово значение за подобряване на прогнозата. 2. Идентифицират се независими прогностични фактори. 3. Извършен е цялостен анализ на прогностични маркери. Проучването обединява и анализира влиянието на широк спектър от потенциални прогностични фактори, включително клинични показатели (като NIHSS и витални параметри), образни находки (локализация, ASPECTS), лабораторни параметри (възпалителни и метаболитни) и етиологични подтипове (TOAST класификация). Интеграцията на тези данни в единно проучване предоставя комплексен поглед върху механизмите, водещи до неблагоприятен изход. 4. Трудът е с принос към локалната клинична практика, като резултатите от проучването, проведено върху пациенти, хоспитализирани в УМБАЛ „Св. Марина“ - Варна, предоставя ценни епидемиологични данни за региона. Те могат да послужат като основа за разработването на локални протоколи за по-ранно разпознаване на високорисковите млади пациенти и прилагането на интензивни терапевтични стратегии. Потвърдителните приноси са насочени към затвърждаване на описаните в литературата роля на хронична левостранна сърдечна недостатъчност (ХЛСН) като мощен независим предиктор за настъпване на летален изход вследствие на исхемичен мозъчен инсулт; потвърждаване на NIHSS като основен предиктор за смъртен изход вследствие на исхемичен мозъчен инсулт; прогностична стойност на хемодинамичните показатели; прогностична стойност на лабораторните маркери, сред които повишените стойности на CRP, така и повишеният брой левкоцити са независими предиктори за смъртен изход от исхемичен мозъчен инсулт.

Публикационна активност и личен принос на докторанта

Докторантката представя две публикации, свързани с дисертационния труд, едната в *Neurology Asia*, където е съавтор и една публикация по темата, на която е първи автор и е отпечатана в *Scripta Scientifica Medica*.

Необходима е по-активна публикационна активност и този дисертационен труд е едно добро начало за последващи научни материали в национални и чужди периодични издания и участия във форуми.

Получените резултати и формулираните изводи, препоръки и приноси са лична заслуга на докторантката.

Автореферат

Авторефератът възпроизвежда напълно съдържанието на дисертационния труд и е оформен според изискванията. Отразява структурата на методологията, основните резултати, постигнати в дисертацията, направените изводи и приноси. Авторефератът съдържа 64 страници и е онагледен с 31 фигури и 26 таблици.

Заклучение

Дисертационният труд „Предиктивни фактори за смъртен изход при пациенти с исхемичен мозъчен инсулт в млада и средна възраст“ се отличава с актуалност, съдържа научни и научно-приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговаря на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагането му и Правилника на МУ - Варна. Дисертационният труд показва, че докторантката притежава задълбочени теоретични знания и професионални умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Поради гореизложеното, **убедено давам своята положителна оценка за проведеното изследване**, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и препоръчвам на уважаемите членове на Научното жури да гласуват положително и да присъдят на д-р Паола Николай Куличева образователната и научна степен „Доктор“ по научна специалност „Нервни болести“.

29.12.2025г

Изготвил

Заличено на основание чл. 5,
§1, б. „В“ от Регламент (ЕС)
2016/679

доц. Мария Димитрова, дм